

ה ד ר ר ד

כולל דרך צדיקים

והוא דושת-פידה של כ"ס הגה"צ המפורסם
מודרך מרדכי רוקח שליט"א
הרב דקל קדושים בילגורייא יצ"ו
שדרש פה בחגיגת סיום מסכת של תפארת בחורים

וגם דרך קדושים

דברי קדוש מהגה"ק צדיק הדור רבן של ישראל
מזן אהרן רוקח שליט"א
רבינו הקדוש מבעלזא יצ"ו
שנאמרו פה עיר הבירה בודאפעסט שרם עלותם
ל ארץ ישראל תובב"א.

ערוך על ידי

מנחם אהרן לעבאוויטש

הרב הצעיר דק"ק טשאפ והגליל
חופ"ק בודאפעסט יצ"ו.

חוברת א' הוצאה חדשה

אדר תשי"ד לפ"ק

בדפוס אלמנת ובני המנוח נחום אורי אייזלער, בודאפעסט

קוראים נכבדים!

אתכבר בזה להגיש לפניכם הוצאה חדשה מן החוברת הראשונה של הדרה אשר לדרישת רבים התאכזב וצמאים לדברי חכמים הנני חוזר ומדפיס כי הראשונים כבר ספו ותמו בימים מועטים, ומכל פנות ומחנות שואלים ומבקשים את זו הדרה.

רעיוני להקים במה לתורה ולתעודה בישראל עורר התענינות גדולה בכל שדרות העם, הרבה חכמים וסופרים נענו לקול קריאתי להשתתף בעבודה בנין הדרה ורבים הריצו אלי מכתביהם ודבטיחו לבא לעזרתי לסלול את הדרה.

אחת שאלתי מאת הרבנים והמנהיגים אותה אבקש מכל יודעי בינה לעתים לתמוך את עבודתי במיטב כחם, אחד המרבה ואחד הממעיט ובלבד שיכון לבו לבקש את הדרה האמת, ואתם כתבו כשוב בעיניכם בכל עניני היהדות וכאז"א יפיץ את הדרה בחוג ידידיו ורעיו, כך דרכה של תורה, כפטיש יפוצץ סלע, בן יתרחב ויתפשט הדרה בכל רחבי הארץ, ואקוה שכל חכמי ישראל, חובבי התורה ומכבדיה, יתנו יד אחים לעבודה.

בודאפעשט בחדש אדר שמרבין בשמחה תיש"ד.

בברכת שלום

העורך

ואת חרשה אשר רש רש. כן הגרצ מ ר ד כ י תחול ליהודים חרש
טוב לעמ חרב מבילגריי שלישיא בעת הפרו ממרינתו לעלות לארץ הקרשה
עם אדני מרן הגהק רבן של ישראל א ה ר ן משיח ה' מבעלזא שלישיא
והתאפץ אלפי ישראל עם רבנים גדולי התורה אלפי ישראל ונכבדי העיר והמדינה
בהצרות בית ה' בשרקלין המצאר של קדלה קרשה כודאפעס תצוי.

ואלה הדברים אשר דבר בקדשו לפני בני ישראל :

שמחתי באומרים לי בית ה' נלך, ונקראתי לבא אל החגיגה הגדולה
אשר אליה נתאספו פה היום לכבוד התורה ולכבוד המקום, לקחת חלק
במנוחה זאת, אשר החברה תפארת בחורים בעיר הכירה חוגגת בעת סיום על
מס' סופה, ולרגלי הסיום הזה אפשר לשלב את ברכת הפרידה שאנו עורפים
עתה בדרבנו לעלות לארץ ישראל, ועומדות תעמודנה רגלינו בשערך
ירושלים, ה' יצליח דרכנו ונעלה ונגיע למחוז חפצנו לחיים ולשלום, ותפן ד'
פידינו יצליח, לצאת בקומה זקופה לקראת המשיח, לקבל פני בן דוד ונאלץ
יראו עינינו וישמח לבנו ותגל נפשנו בישועת ישראל בקרוב בימינו.

שש אנכי על שאוכל עוד הפעם לשבת אתכם פה יחדיו במנוחה
נאוני ארץ רבנים לומדים ועסקנים נכבדים ופרנסים ועוסקים בערפי צפור
באמונה, אני לדודי ודודי לי כולנו מברכים זה את זה בלב ונפש תפוצה פולנו
מאחלים זה לזה ברכה והצלחה במדה גדושה ושמורה מעולה בכל פסיעה
ופסיעה, ה' ישמר צאתנו ובואנו לחיים ולשלום מעתה ועד עולם, אבל קשה
עלי פרידתכם מאד קשה לי להפרד מכם, וכ"כ קשה בעיני למצוא בלשוני
דברים הראויים לאמר לפניכם בשעת פרידה כזאת, ולמען אחי ורעי אדברה
נא שלום בך למען בית ה' אבקשה טוב לך, ואביע לכם בשמי ובשם אהי
וראשי עסקת תפארת ישראל הגהק מרן שלישיא שנובה להתראות יחד מתוך
שמחה ונחת בקיבוץ נדחי ישראל כאשר עם לבבינו. —

וזה החלי בשום מס' מוכה :

מסכת סוכה מס' מוכה כל המשמירות שבמקדש שוות בחילוק לחם הפנים משמורת הנכנסין חולקין כצפון והוצאין בדרום משמורת בילגה לעולם חולקת בדרום וסיבת הקנס מביארה בגמרא חז"ל מעשה במרים בת בילגה שהמירה דתה והלכה ונשאת לסרדיוש אחד ממלכי יוונים כשנכנסו יוונים להיכל (כימי מתתיהו בן יוחנן השמונאי) היתה מבעטת בסנדלד על גבי המזבח ואמרה לוקוס לוקוס עד מתי אתה מבלה ממנו של ישראל ואי אתה עומד עליהם בשעת הדחק וכששמעו הכמנים בדבר (לאחר שגברה יד בית השמונאי) קבעו וכו' שבילגה לעולם חולקת בדרום ופריך בגמ' משום דרתיה קנסין ליה לדיריה אמר אביי אין כדאמרי אינשי שותא דיניקא בשוקא או דאבוה או דאימיה (פרש"י משל הדיוט הוא מה שהתינוק מדבר בשוק שמע מאביו או מאמו) אף הוא אם לא שמעה מאביה שדיה מוכה את העבודה לא אמרה פן ופריך ומשום אבוה ואימיה קנסין לכולה משמורה אמר אביי איני לרשע איני לשכיני טוב טוב לצדיק טוב לשכיני.

לבאר ענין הנפלא הלז בהמשך אל נאום פרידתנו נראה בהקדם תחלה מפרשת השבוע.

וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב באל שדי ושמי ד' לא נודעתי להם ופירש"י לא נכרתו במדת אמתות שלי שעליה נקרא שמי ד' נאמן לאמת דברי שהרי הבטחתיו ולא קיימתי. ופירש מרן אבי ז"ע ועב"י על פי מה שאחז"ל במס' ק"ה דף י"ז אילפא רמי כתיב ורב חסד וכתוב ואמת בתחלה ואמת ולבסוף ורב חסד (פירש"י ולבסוף כשרואה שאין העולם מתקיים בדיון) ותמוה הלא אם הצוית ש' נודג במדת החסד אז אינו בתורת אמת שהאמת יתכן רק כשנוהג בדן אבל אם מתנהג במדת רב חסד אז נתבטלה לגמרי מדת האמת. ועוד דקדקו הלא אחז"ל מתחלה עלה במחשבה לפניו לבדוא את העולם במדת הדין ראה שאין העולם מתקיים שיתף מדת הרחמים למדה"ד א"כ מתחלה היתה אמת ולבסוף חסד ודול"ל בסרא אמת ורב חסד.

ופירש אבא מארי וצוק"ל כי כל מה שהשי"ת עושה עמנו חסד ביון שהוא הבורא ומנהיג כל העולם כולו אי"ב מה שהוא עושה אף שנעשה על פי החסד מ"מ ביון שהוא רצונו ית"ש אז נעשה מהחסד גופא אמת (ע"ד משל בשמלך עושה איזה דין ומשפט אף שהוא מצד החסד מכל מקום אחרי שיצא המשפט מאת המלך נעשה מזה חק מדוני ונקבע ההלכה במדתו) וע"כ אף כשהקב"ה נהג במדת רב חסד עכ"ז נשאר במדת האמת ומהחסד גופא נעשה אמת עכ"ה"ק. וזה מדונו היטב בפסוק (תהלים קי"ז) הללו את ה' וגו' כי גבר עלינו חסדו ואמת ה' לעולם המונה אף שגבר עלינו חסדו אעפ"כ ואמת ה' לעולם כי הבית"ש שכל העולם שלו והוא לבדו המושל ושליט בכל העולמות ורחמי על כל מעשיו ובטובו הגדול מטיב לכל ע"כ מהחסד גופא נעשה אמת ונשאר נאמן לעד לעולם אל האמת.

וזה וארא אל האבות שהרביתי עמם רחמים גדולים וחפדים מרובים והבטחתים הבטחות להקים את בריתי אתם לתת להם ולרדעיהם את כל הארצות האל אבל ושמ' ה' לא נודעתי להם לא נכרתי להם במדת אמתות שלי שעליה נקרא שמי' ה' נאמן לאמת דברי בלומר לא הראיתי להם שמת הרחמים גופא תתעלה ותתנשא למדת אמת לקבוע מסנן חק עולם לנהוג בן לדורות בחסד ובאמת ברחמים ובמשפט ואת לא חברתי להם שהרי לא קיומתי הבטחתי ורק עמקם בלבד התנהגתי בחסד לבן אמת לבני אני ה' הנאמן בהבטחתי והוצאתי והצלתי ונאלתי ולקחתי אתכם לי לעם והבאתי אתכם אל הארץ וכי' אני ה'.

ומתפרש לן מזה מה שאחז"ל בברכות אל יפאור אדם מהביתו אלא מתוך דבר הלכה שמתוך כך זכרהו ונל"פ עי"מ שאומרים בפסח כליל שמורים קדוש במלכות דהו"מ בהלכה עפי' שאמרנו ורב חסד ואמת דהחסד נעשה אמת בבחינת קושטא קאי והיינו שא"כ הוא רק חסד בלבד אז בעת ועם ששולטת מדת הדין אי אפשר ה"ו לצפות על חסד כי אין דהו"מ בדין אבל בין שהחסד נעשה אמת למפרע ובמנו בן להבא ע"כ קושטא קאי והאמת עומדת לעד וזה אף שהוא קדוש במלכות והרי מלך במשפט יעמיד ארץ אעפ"כ הוא דהו"מ וזה גופא הוא כהלכה.

וזהו הענין כשיפסוד אדם מחבירו שאז צריך לברכו כדרך שבירך
יעקב אבינו את בניו מרם שידרו מצרימה לשבור בר שאמר להם ואל שדי יתן
לבם רחמים אבל צריך שיהי' הברכה בבחינת רחום כהלכה ורב חסד ואמת
משולבים ואז הברכה תתקיים לנצח וזהו מתוך דבר הלכה.

הנה לימוד מס' סוכה יש לו שייכות לימים הללו ימי חבלי משיח שהם
הכנה לגאולה העתידה הקרובה לבא ולבנין בית מקדשנו ותפארתנו שתבנה
במהרה הנקראת בשם סוכת דוד היחמן הוא יקים לנו את סוכת דוד הנופלת
והשובן בציון ישיב שכינתו בתוכנו ויהי' סומך ועוזר כל הנופלים.

הנה בפ' שופטים בפסוק לא תטע לך אשרה כל עץ כי בספרי שם
אפילו בית אפי' סוכה ופי' ההפלא"ה בפנים יפות דהא דקאמר אפי' סוכה היינו
סוכת מצוה בחג ישכחנו דהו אוכלים להם הפנים ושירי מנחה חוץ לסוכה
והטעם ביון שאסור לעשות סוכה בעזרה הכהנים פטורים שם מן הסוכה ע"ש.
(ע' ערבין דף כ"ב ובתוס' שם בדף ג' ע"ש ועתשו' בית יצחק האות סי' ה' ע"ש)

והנה הרוקח בדי' סוכה (מובא בתשו' חת"ס) תמה הלא אין ישיבה
בעזרה אלא למלכי בית דוד בלבד ואיך די' אפשר לישב בסוכה בעזרה וחירץ
שהי' בעזרת נשים ויפלא דלמה לא הכריח שהי' בעזרת נשים מכח הקושי'
שאי אפשר לעשות בעזרה בנין של עץ רק בעזרת נשים כמבואר ברמב"ם
ובראב"ד פ"א מהל' בית הבחירה ה"ט וזהו מן התורה משא"כ אין ישיבה בעזרה
אלא למלכי בית דוד לרוב השיטות אינו אלא דרבנן.

וי"ל דהספרי סובר כד' יודא בסוכה דף ל"ז שאי אפשר לסבך רק בדי'
מינים נמצא שהוא של עץ ע"כ אי אפשר לעשות סוכה של מצוה בחצרות די'
אבל הרוקח סובר כהלכה שמסבכין בכל דבר ואיכ' אפשר לסבך גם בפסולת
גורן ויקב ובעשבים שאינם בכלל עץ ע"כ גם בעזרה די' אפשר לעשות סוכה
וע"כ הוכרח הרוקח לומר שעשו סוכה בעזרת נשים רק מטעם שאין ישיבה
בעזרה.

ולכאורה יש להקשות דנימא עדלית ויבא מצות עשה דאכילת קדשים
וידחה לית דלא תטע לך אשרה.

אמנם נראה ליישב דהנה מבואר בא"ח תרל"ה וכן הוא עפ"י האר"ז
דבסוכה צריך לעשות מקודם הדפנות ואח"כ הסבך התולמ"ה ויפלא דבמשכן
מצינו שעשו מקודם את היריעות לכסות ואח"כ הקרשים לדפנות כנראה
בתודק פ' תרומה ובספורנו פ' פקודי ע"ש וערש"י מנחות צ"ט.

ונראה לבאר הענין כי נודע הויכוח שבין הקב"ה לכנסת ישראל
שהקב"ה אומר שובו אלי מקודם ואח"כ ואשובה אליכם וכנסת ישראל אומרת
השיבנו ד"א ואח"כ ונשובה וע"כ בסוכה אנו עושים רמז להתעוררות דלתתא
מקודם הדפנות דלמטה ורק אח"כ הסבך דלעילא ובזה אנו מראים פנים
מסבירות אהבה וחבה להשי"ת שאנחנו מקדימים לעורר רצוננו מלתתא שעי"ז
יתעורר רצון העליון ית"ש. והמשכן שנעשה בית לד' עשו מקודם חלק העליון
שהקב"ה יחננו ויאר פניו אתנו סלה להתראות לנו סבר פנים יפות באהבה עזה
לעשות מקודם את התעוררותא דלעילא והשי"ת יעורר אותנו בזה לעשות אח"כ
התעוררותא דלתתא ואנו מעוררים עצמינו בישיבת סוכה שנשתדל לבא
למעלה זו שהקב"ה חפץ ומבקש מאתנו שנעשה מקודם התעוררותא דלתתא.
וע"כ לא היו עושים סוכה במקדש דמקדש רומז על התעוררותא דלעילא וסוכה
על התעוררותא דלתתא וע"כ ל"ש עדל"ת בסוכה שבמקדש.

נמצא מבואר מזה דסוכה רומזת על תשובה וגם מבואר בבני יששכר
ובקדושת לוי דסוכה-רומזת על רחמים והיינו כיון שרומזת על תשובה ובתשובה
צריך רחמים ולכן אומרים בתפלה השיבנו אבינו לתורתך סלה לנו אבינו
ובשאר ברכות שבתפלה אין אנו מזכירים "אבינו" כי לתשובה צריך רחמים
כרחם אב על בנים כן ירחם ד' עלינו ויקרבנו להסמך בצלא דמדימנותא תחת
כנפי הקדושה. והיו ענין עשו סוכה לשומר ישראל נמשלו לגפן שנא גפן
ממצרים תסיע והקב"ה נוסר את כרם ישראל ויש לעשות התעוררותא דלתתא
ולעורר רחמים שהשי"ת הרוצה בתשובה ישוב אלינו ויחזירנו בתשובה שלמה.
והנה במלאכי (ג' כ"ג) כתיב הנה אנכי שלח לכם את אליהו הנביא
לפני בוא יום ד' הגדול והנורא והשיב לב אבות על בנים פירש"י ואמר לבנים
דרך אהבה ורצון לכו ודברו אל אבותיכם לאחוז בדרכי המקום וכן ולב בנים
אל אבותם הרי נראה מזה דכשם שהאבות יאמרו לבניהם שובו בנים ישוביכם
כך חבנים יעוררו את אבותיהם לתשובה.

אבל האדם צריך לזיזר מאד בכבוד אבותיו ובמוראם ואסור לפגוע
בכבודם ח"ו ואפי' ראה את אביו שעבר על דברי תורה לא יאמר לו בפירוש
עברת על דברי תורה אלא יאמר לו אבא כך וכך כתוב בתורה כאלו שואל
ממנו ואביו יבין מעצמו ולא יתבייש כך מבואר בש"ס קידושין ל"ב וברמב"ם
פ"ו הל' ממרים ובשוע' יו"ד סי' ר"ט ע"ש ע"כ יש לזיזר מאד כשאדם רוצה
לעזר את אביו לתשובה ולמע"ט או יעשהו כמשפט בדרך אהבה וחבה ולא
במזהירו מפני שנעצמונו לזיזר ולדקדק בכבוד הורינו.

ע"כ גם חברת הפארת בחורים שהם בחורים לומדי תורה שישבו
בישיבה ושקדו בלימודים יום וליל בד' אמות של הלכה בדול ופרוש מכל עניני
עוה"נ והבליה ושוב כשחזר לבית אבותיו המלודים בעסקים ובמסחרים שונים
ומקפים בחבלי מרדות בהקפת כל הראש כל ראש לחלי וכל לבב דוי כשאנו
מוצא הסביבה הרגילה ללימוד התורה"ק כמו שהי' רגיל בימי שבתו בישיבה או
צריך ללמדו לאביו ולומר לו אבא כך כתוב בתורה ואביו מחויב להשתדל
שבניו ילמדו להללאה שלא יהיו בבחי' שנה ופירש ח"ו כי זה קשה מכולם
(פסחים מ"ט) שהתנהגות של הבן משפיע גם על האב הן לטובה הן לרעה ח"ו
כאשר אנו רואים כן במעשת בילגה שקנסו את כל המשפחה וכל משמורת
בילגה בשביל חמא בת אחת שיצאה לתרבות רעה וזו היא התכלית של
החברה המפוארה וזאת היא תפקידה של התפארת בחורים לעשות פעלים
ולהשתדל שהבחורים כשפוסקים ללמוד בישיבה לא יהיו בבחי' שנה ופירש
שלא יגרמו גנאי וצער לאבותיהם באם לא יהיו דרכם ישרה ואף אם הגם עוסקים
ג"כ בישיבה של עולם במסחר או במלאכה עכ"ז לא יתנו כל מחמדיהם באוכל
וכל מחשבותיהם לא ישקיעו רק במסחר בהון ובעושר כי אם יתאמצו לקבוע
עתים גם לתורה המשיבת נפש וראשית חכמה וראת ה' שכל טוב לכל עושיהם
ואז תהלתו עומדת לעד וע"כ משמורת בילגה שלא גידלה את בניה כדת
ובשורה ובתה ראתה אצל אבותיה שכל התכלית היא רק לאסוף הון זה גרם
שהכתה על המזבח ואמרה עד מתי אתה מבלה ממנו של ישראל שהממן
היתה האידויאל שלה וכל הפציה לא ישנו בה ע"כ ה"י העונש שמשמורת בילגה
חולקת בצפון לא כשאר משמורת לרמו על עונה ופשעה בעון גידול בנים שכך
מנמנה

מגמתה ד"י לאסוף דון בח"י מצפין זהב יאחדו ואדם בחור' המד זרע ברך ד
 יפה עשיתם שלמדתם מ"י סיכר ש"י בה רמז לאבית כך כתוב בתורה כי
 התנהגות הבנים נוגע בכבוד אבות וגם רמז להורות תשובה כי סוכה רומזת על
 החשובה וכעין אבא כך כתוב בתורה שדרך אהבה ורחבה מראים להאבות
 שיקבעו גם הם עתים לתורה וישגתו על בניהם שילכו אל הלימודים ויהיו
 לתפארת ישראל ותפארת בנים אבותם.

הנה החברה תפארת בחורים אשר מצידתה על ארץ יסדה בודאי
 נתיסדה מגדולי ישראל במדינה זו וממלאת באמת תפקידה זו להגדיל תורה
 ולהאדירה ולהרביץ רוח תורה ויראה מדורה בקרב צעירי בני לכבוד ולתפארת
 כי הנוער הוא עתידנו הדור הצעיר הוא יסוד קיומנו ע"כ בודאי חוב גדול וקדוש
 מוטל עלינו להשתדל שהדור הצעיר יהי בנוי לתלפיות לתהלה ולתפארת
 ואיוזה דרך שיבור לו האדם כל שהוא תפארת לעושיה ותפארת לו מן האדם
 ומחויב כל אדם מישראל להתאמץ שיהי הוא ובניו בקרב מחנה החרדים לדבר ה'
 וחבר לכל יראי ה' ולהוסיף תורה הלא החברה תפארת בחורים מתנהגת תחת
 השגחת ת"ה וגדולים וגם הרב הגאון מו"ה יונתן שטייף שליט"א הראב"ד
 לומד עמם לפרקים ושם נאה להם בכתוב (משלי כ) תפארת בחורים
 כהם אשר כהם וחילם יקדישו לאורייתא בתרייתא עדיפא מקמייתא להורות
 מוסף וחולך בתורה ויראה ופשם טוב העולה על כולנה שיהיו לשם ולתפארת
 ובודאי נתן להם תואר ושם תפארת מאת גדולי ישראל עפ"י מעמם ונימוקם
 ואפשר לומר בטעם שם זה דב' בתיקוני זהר תפארת גופא ואמר כ"ק אבא מארי
 זי"ע כי המלבושים הם לבוש להגוף והגוף לבוש להנשמה והיינו אם המלבושים
 מלבישים היטב את הגוף אז הגוף מלביש היטב את הנשמה לבל תתבלבל
 וצריך שדלבוש יהי עפ"י התורה והמפורסר לא כחוקת הגוים רק בדרכי אבותינו
 וכמו שנדגו ונזהרו בזה בחורים היראים במקום מלדתנו ואזהרת המלבושים
 הוא לא רק לנשים שמחויבות ללכת בצניעות כראוי אלא גם האנשים צריכים
 להזהר שלא להתדמות לנכרים בלבושיהם ולא תלכו בחוקת הגוים רק יהיו
 מתנהגים בדרכי ישראל סבא בדמות דיוקנו ותוארו כשיעזור השי"ת בקרוב
 ויהי באפשרותנו להתנהג כן.

בת בילגה הכתה במנדלה על המזבח ואמרה עז מתי אתה מכלה
ממנו של ישראל ואי אתה עומד להם בשעת ההחק.

בפרשת ראה כי יקום מקרבך נביא או חולם חלום ונתן אליך אות
או מופת, ובא האות והמופת אשר דבר אליך וכו' לא תשמע אל דברי הנביא
ההוא או אל חולם החלום ההוא כי מנסה היא אתכם לדעת הישכם אוהבים את
ה' בכל לבבכם ובכל נפשכם, פשט הדברים כאשר מפרשים העולם אות
ומופת שינבא הנביא שקר דבר שיארע בשמים או בארץ חוץ לדרך הטבע,
אבל מלבד זה נכלל בו אות ומופת שהם גם בדרך הטבע כמו כעת בעוה"ז
באסון הנורא אשר קרה אותנו בגזירות בליה ר"ל לקיבוץ היהודים היותר גדול
בעולם בארץ פה-לנחיה.

והרבה אנשים החלושים בכמהונם ובאמונתם מפקפקים בדבר ומהרהרים
וחוקרים ושואלים מדוע לא הביטו חזינו אל העתיד כאשר ניבאו אחרים ועלתה
בידם להציל מקצת נפשות בישראל ואלמלא ה' למנהגינו גדולי ישראל וצדיקי
הדור שיטה אחרת והיו מסתכלים על השעות הרעות המתרגשות לבא בעולם
והיו דואגים בעבור עתידת האומה וקיומה כאשר דאגו אחרים והיו עוסקים
בהצלתה אזי בודאי היו קיבוצים רבים ושלמים נמלטים מבליון ומחרב המשחית
באופן שאם יתבונן האדם נראה ונדמה כאלו האות והמופת שינבאו נביאי הבעל
התקיימו באמת והתאשרו על ידי הסיבות והמאורעות וההשתלשלות המבעית
אשר קרה לנו בעוה"ז וגרם הפסד ואבדון והרג רב בבית ישראל, (עי' פיה"ט
להרמב"ם בהקדמתו לסדר זרעים).

לכן הזהירה התורה"ק שאף אם יקום האות והמופת שחלם הנביא
שקר אל תשמעו לו ויש לכם לדעת כי ה' מנסה אתכם האם תעמדו בנסיון,
ע"ב צריך להתגבר ולעמוד בכל הנסיונות הקשים והמרים ויש לכל איש להבין
ולהשכיל להיות רובב על אמונה אל תירא עבדי יעקב, רק במחו בד' עדי עדי,
חזקו ויאמץ לבבכם כל המיחלים לד'.

הצדיקים שבדור הם בבחינת מוכה שעל ידם שורה השראת השכינה
בישראל, ע"ב צריך ליזהר מאוד לכל ליפול בעון פלילי של בת בילגה שצוה
כלפי המזבח מה שהמומרים המזידים השוגגים או המופעים רגילים בכל שעת
וזרק

הרחק להתרעם נגד צדיק הדור, אמנם רבות מחשבות בלב איש ואין לחשוב קיצין כי כלו כל הקיצין ואנו אין לנו להשען אלא על אבינו שבשמים ולהתחזק באמונתו ית"ש ובאמונת הצדיקים כי יודע ד' "דרך צדיקים" צדיקים ילכו בם ואין למו מכשול, צדיק באמונתו יחיה וישכון לבטח. ברוך הגבר אשר שם מבטחו בד' והבטיח בד' חסד יסובבנהו.

שמה לבי שהגני רואה כי לא אלמן ישראל, וכ"ה ישנו במדינת זו קיבוץ נאה ליהודים חרדים לדבר ד' חסידים ואנשי מעשה המדקדקים במצות וזהירים הם הן בשמירת שבת הן במהרת המשפחה וכן בלימוד תורה וגידול בנים, וכנסת ישראל מצאה קן לה במדינת הגר, שהתיסדה פה ע"ד גדולי הארץ חומה הבצורה של הארץ הקדושה המשמשת לגדר וסיג לתורה, למחיצת ברזל וחומה מבדלת העומדת להגין בפני כל השפעה נכרית מחוץ לתחום היהדות. אבל עם כל זה הגני רואה כאורח המסתכל ממול פניכם ורואה כרחוק מיל בן אני מביט ומאזין ומבין לכל מעשיכם ומכיר בכם סימני חולשה ורפיון שרפו ידיכם מחיזוק הדת, ועמודי האורח-דכסיה, עומדים כפופים, מתרופפים ומתמוטטים חומותיה וצריכים חיזוק רב, התחזקו! התחזקו! להשאר נאמן לרוח ישראל סבא, עשו סיג לתורה שלא יהי הפרוץ מרובה על העומד, שמרו היטב מה שמסור בידכם מאבותיכם, והחזיקו ביסודות הארץ הקדושה שיסודם גדולים וקדושים הבת"ם, המהר"ם שיק, המחנה היים ומהר"ם א"ש ושאר גדולי הדור ההוא וברית אבות לא יופר לעולם.

אח"ל אל יפסור אדם מתבירו אלא מתוך דבר הלכה, א"כ הי' ראוי לומר דבר הלכה, אמנם שמעתתא בעי צלותא כמבואר בערובין ס"ח דהלכתא בעי צלותא כיומא דאסתנא, ועתה בעוה"ר התערפלו הרקיעים והאפילו השחקים, והשמים נתכסו בעננים עבים ועולם, חשך בעדנו מרוב הצרות והתלאות אשר מצאנו ופגענו מיום ליום, אין רגע בלא פגע ונגע, ואין קץ לימי הרעה, וכבר אח"ל בברכות נ"ט מיום שחרב בית המקדש לא נראית רקיע במהרתה, כי מיום שחרב ביהמ"ק אין לך יום שאין קללתו מרובה משל חברתה, ובפרט בתקופה נוראה זו אשר עמינו מתבוססת בדם ואש של צרה ומצוקה, על צוארנו נרדפי בגזירות נבילות ואימה ופחד שורר במחננו שא"א לעסוק בהלכה בשוב דעה ובמגילה.

ובמגילה דף כ"ח תיר בתי כנסיות אין נוחגין בהן קלות ראש
 אין אוכלין בהן ואין שותין בהן וכו' ואין נכנסין בהן בחמה מפני החמה ובגשמים
 מפני הגשמים ומביא הגמרא שם דרבינא ורב אדא פר מתנא הוי קיימי ושאלו
 שאילתא מרבא אתא זילחא דמיטרא (זרם מים שכאן בבית) עיילי לבי בנישתא
 אמרי האי דעיילין לבי בנישתא לאו משום מיטרא (שיגן עלינו מפני הגשמים)
 אלא משום דשמעתא בעי צילותא כיומא דאסתנא (שאם לא היינו עוסקין
 בשמעתא לא היינו נכנסין).

והרמב"ם בפ"א מה"ת כ' חכמים ותלמידיהם מותרים לאכול ולשתות
 בהם מדוחק, וב' ה"ב באו"ח ס' קנ"א שמדברי הרמב"ם משמע כי שלא מדוחק
 אסור, והביא ראיה מדברי הש"ס מגילה כ"ח שמשמע שם שאם לא מטעם
 דשמעתא בעי צילותא לא היו נכנסין לביה"מ מפני הגשם, ומעמם ודאי משום
 הגשם לא נחשב דוחק שהרי כמה אנשים חולכים בשוק בשעת הגשמים ואינם
 נמנעים, והפרישה שם כ' דודאי כיון שסתם הטור וב' ות"ח מותר לאכול ולשתות
 בהן משמע בכל ענין ולא דמי כלל לדרבינא ורב אדא שהם לא היו מקודש
 בב"ה ומחמת המטר רצו ליכנס לשם, שזה ודאי נראה תשמיש מבזה שנכנס
 לביה"מ להנצל מהגשם אבל ת"ח הלומדים תמיד בב"ה אדרבה נכון וטוב הוא
 שיאכלו וישתו שם בבית המדרש ממה שילכו לבתיהם ויתבטלו מדברי תורה
 בשעת החילוך לבאן ולבאן, נמצא שהאכילה והשתיה שם צורך תלמוד היא
 אבל אינו מותר רק כשהיה יושב שם כבר ולומד ואח"כ נמלך לאכול אבל
 כשאינו בביה"מ אלא עומד הוין ממנה ומפני הגשמים רוצה לילך לשם אסור.
 ובדברי הפרישה יתיישב קושית התוס' בבא בתרא דף ג' ד"ה ועייליה
 דבגמ' שם הביא כי רב אשי חזא תוהא בכנישתא דמתא מחס' (שראה בקעים
 בכותלי בית המדרש שהוא מזומן ליפול) עייל לפורייה להתם (הכנים ממתן)
 לשם כדי שלא יתעצל בבנינו שהגשמים מצערים אותו ועי"כ ישתדל לבנותו)
 והקשו התוס' ותימא הלא אמרת בתי כנסיות אין ישנים בהן לא שינת קבע ולא
 שינת עראי יע"ש ולפי דברי הפרישה מיושב על נכון שהמטה היה עומד שם
 כביהמ"ד עוד מקודם כשהי' דרכו לישב שם וללמוד יום ולילה שאז מותר גם
 לישן שלא יתבטל מלימודא.

עכ"פ אפילו בשעת הגשמים מותר ליכנס לביהמ"ד כשרוצה לעסוק בהלכה משום דשמעתא בעי צילותא ואנו אין לנו עתה ישוב הדעת ו המת המרדות והמרחות שלפני הדרך רחוקה שאנחנו קרובים לעלות לארצנו ארץ האבות תקות הבנים ע"כ לא אוכל לומר דבר הלכה בשפה ברורה ובדעת צלולה. אמנם שלא לשנות ממטבע שבעו חכמים בברכת פרידה לומר דבר הלכה אקיים מנהג ישראל תורה היא וללמוד אני צריך להורות לפניכם הלכה ברורה בדת של תורה.

כי כל איש ואיש שואל עתה בימים הנוראים הללו אשר מצאנו צרות רבות ורעות כל יום ויום נתוסף גזירה לגזירה שבר על שבר והדיו ידובקן בשיבר בת עמי ומה עלינו לעשות עתה? כל אחד מישראל יש לו לשאול מה חובתו בשעות הרציניות האלו? וכולם באמת זה לזה שואלים מה נעשה להבלל? ומה צריך לעשות להפרג? ומה אפשר לעשות בעתים האומללים האלה? האם לא די טוב להסתפח אל איזה מפלגה? או לבקש איזה איפן להיות למשען ומבטח ולמשגב עתות בצרה לאחבי הנתונים בשביה? כל אחד יושב ומצפה שגדולי ישראל יצאו אל העם ויורו הוראה בישראל להורות לפניהם את הדרך אשר ילכו בה ואת המעשה אשר יעשו ויענייהם של ישראל נשואות אל גדולי הדור לשמוע את הפסק דין.

והנה הפסק יצא ההלכה התבררה וההוראה נשמעה.

באשר התאספנו בשבוע העל"ט פה עיר הבירה בבית העסקן הירא וחרד ר' חיים ראטה נ"י אז שמענו מפורש ויצא מפי כ"ק אחי רבינו אהרן קדוש ד' מבעלזא שליט"א אשר הכריז בקול הוצב להבות אש שאף עפ"י שאמרו חכמנו ז"ל (בבא בתרא י' וכתובות ס"ז) המבזבז אל יבזבז יותר מחומש ואמרו החכמים ז"ל (גיטין נ"ג ועי' רנ"ב) אין פודים את השבויים יותר מכדי דמיהן זה הי' רק בימי קדם שהיו נוהגים עם אחבי השבויים כמו עם אנשים שווי הערך הנמצאים בשבי ורק שחיו בדחקות ועוני ע"כ פדאו אותם בכדי דמיהם וזה הי' אפי' בימי הבינים שהאנשים היו פראים בני בלי תרבות עם כל זה הי' אפשר להשבויים להיות בדוחק והי' ביכלתם לסבול עולם אז די' די ומספיק לתמוך אותם בתמיכה שפחומש נכסיו וע"כ לא היו פודים אותם יותר מכדי דמיהם.

אבל מעת שהאיר התרבות על פני העולם כלו לאו האיר דאיר ממשי
אלא מלשון סני נהור, הוי' מזמן שהתרבה התרבות האנושית של כל דאלים גבר
והאפילו המאורות של חרות האנושי בכל ארצות הגולה מאז חשבו עיניהם
של ישראל מצרות השיעבוד שהזכויות נהפכו לבכיות, הצדקה נתהפכה
לזעקה, וזדים מושלים ביד חזקה, בטלו כל חוקי היושר והצדק, הרסו והחריבו
מוסדות אהבת האדם, ומכל-שכן אהבת גרים אשר תורתנו הקדושה מזהירה
עליה ל"ו פעמים בתורה (עי' ב"מ נ"ט) ועתה בטלוהו עריצים, והפילו ארצה את
דגל אהבת האדם המהורה, ודרסו "ברגל את דגל חרות כל יושבי הארץ, חקד
אחת להם ומשפט אחד כאורח כגר, ומעת שנתפשטה הציוויליזאציע השקר
גלגולו של הבל איש את אחיו מורף ודורם בלי חמלה וחנינה, ותמלא הארץ
חמס, והתרבות השוא הללו רבים חללים הפילה ועצומים כל הרוגיה, ומאז ועד
עתה קשה כח הסבל מפני רדיפות שונאינו וכשל כח הסבל של השבוי ואין
תקומה בידי שונאי ישראל כי אלו לעבדים ולשפחות נמכרנו החרשנו, אבל
נחשבנו כצאן למבח יובל, להרג לאבד למכה ולחרפה, בידי כל אכזר וברכר
בלי חסות, את כל אלה ראינו אנחנו בעצמנו כאשר עלה הגזר רצח והרג אלפי
ישראל באכזריות נורא ואיום, ונגעו דמי אחים ואחיות דמי צדיקים וחסידים דמי
אבות ובנים לאלפים ורבבות ולא אלפי רבבות, ובעינינו ראינו שלקחו ילדים רכים
ושרפם בגז ובאש, אל נקמות ינקום לעינינו נקמת דם עבדיו השפוך, (כאן געו
כל העם בבכיה), על זה דוח לבינו, על אלה חשבו עינינו, על חללי בת עמי
אשר נפלו בחרב, על מליוני קדושים וטהורים, מעוללים ויונקי שדים עד זקנים
וישישים איך מתו מות קדושים, אין אף שעל אחד שלא נשפך עליו דם יהודי
טהור, ונוסף על חללי חרב נפלו רבבות חללי-רעב, גדול כים שברנו, אדון מי
ירפא לנו, מי יתן עיני מים מקור דמעה ואבכה יומם ולילה על הקרע הגדול
והנורא שנעשה בבית ישראל הקרע שאינו מתאחה לעולם, האבידה הגדולה
שאינה תמורה, הסרון שאין לה תשלומים, הביטו וראו האם דיתה כזאת בעולם,
האם קרה כזאת בעמים מעולם, ולמה? ומדוע? ועד מתי? הביטו וראו
האם יש מכאוב כמכאובנו, הם לבי בקרבי, בהגינו תבער אש וכאבי נעברה
שמעו שמים והאזינה ארץ! תבל וכל יושבי בה! ארץ אל תכסי דמם!
ולדאבון

ולדאבון לבנו לא נשאלו אפילו אחד בעיר ושנים במשפחה רק מעט
 מן המעט יהודים שרידים שמסתתרים ביערים ובין הרים וגבעות בין שמים וארץ
 ובין ארץ לתקום. עולם השך בעדם והייהם אינם חיים מפחד ובהלה מרעב
 ומצמא ובודאי מחויבים אנחנו להשתדל בכל מאמצי כחנו ויותר מכחנו להציל
 ממות נפשים ולהחיותם ברעב להצילם מחרב וממגפה במדינה של גיהנום ואלי
 אין להם דין שבוי שפודים רק כדי דמיהם כי אלו הם בסכנות נפשות בכל רגע
 ורגע מחמת המציק ואם יתן איש את כל הון ביתו באהבה וברצון ורכושו יבזבז
 בשמחה ובששון ג"כ לא יצא עדיין ידי חובתו רק מחויבים להשתדל עוד יותר
 לטובתם יומם ולילה במסג' ובן חוב גדול וקדוש לזהות בעזרתם לאחבי מיעוטא
 המיעוטא שברחו והגיעו למדינה זו אחרי סכנות נוראות ורעבים ללחם ואין פורס
 להם ערומים בלי כסות ושלמה ואין מלבוש אותם וצר להם המקום ללון שאין
 מקבלים אותם כראוי פונים לימון ואין עזרה לשמאל ואין סומך וכל א' ידחה
 בשתי ידיו אין תומך ואין סועד ובאמת צריכים לקבלם בכל אותות אהבה
 וכבוד בחיבה יתירה ובסבר פנים יפות לחזק ידים רפות ולאמץ ברכים בושלות
 ויש לדאוג עבורם ולהשתתף בצרתם כי כל המשתתף בצערם של ישראל
 זוכה ורואה בנחמתם ובישועתם (תענית כ"ג) ובמעמד ומצב כזה לא אמרו חז"ל
 שלא לבזבז רק חומשי כי הכא במאי עסקינן בפקוד נפשות בישראל וכל אשר
 לו יתן האדם בעד נפשו כן יש להשתדל בעד נפש אחת מישראל להצילו
 ממות ומשחת ובעל עת ובכל שעה צריך לזהות לאחיעזר ואהיסמך ומחויב
 לעשות יותר מכפי אשר ידו משגת וגם לחזור על הפתחים לדפוק על פתחי
 נדיבים לפתוח לבנות בניא הפתומים ולעזר אותם לדושיט עזרה להפליטים
 האומללים אשר עזבו לאחרים חילם ואבדו קנינם ומשפחתם וכל איש להם
 ונשאלו בערים ובחומסר כל גולה ופזרה נע ונד בארץ נבריה ד' ירחם על שארית
 הפליטה שרידים ויחידים שנשאלו אשר נער יכתבם באין ובאנם נחשבו לעומת
 הקבוצ הגדול שהיו.

את אחי אנכי מבקש הידו נא לי אפיא הם רועים אליכם אישים
 אקרא וארים קולי בשער בת רבים לפתגדבים בעם עשו למען אחינו דג' ליבא
 עשו למען משפחות באי באש ובמים על קידוש שמו קדוש ישראל עושו גושו
 חושן

חוינו לע רתם קומו צאו בעזרת ישראל באו שכם אחד לעזרת העם לעזרת העם! במה? אל תשאלו — בכל לב ונפש ומאוד, במי? אל תבדקו — כל אשר ידבנו לבו למי? אל תחקרו — לכל נרדף ולכל פליט, בלי שאלות ובלי הכנה אין בודקים בשעת הסכנה והשואל דרי זה מגונה כי לא כל בורה נמלט ולא כל נצרך מבקש מלמו נפשות! הצילו משפחות! והשתדלו לטובתם בלי יוצא מן הכלל, ובלי שום היסח הדעת, כל קרבן — ירצה כל מסירת נפש — יקובל אבל יפה שעה אחת מקודם, חבל על ראבדן ודלא משתכחין, התעוררו התעוררו להחיות נשמות במדבר שממות, עורו עורו להחיות עם רב בקרב הארץ, הקיצו מתרדמתכם, עזבו המדת-ממון אשר כצל עובר וכחלוש יעוף, ואל תהיו עוסקים בצרכי צבור-הון, לאסוף כסף ולצבור ממון, מה בצע, כאשר נשפכה דם בראש כל חוצות, קרעו לבבכם ואל בגדיכם, פשטו ידיכם והושיטו עזרה והתפרנסו זה לזה, אף — ולטרות — שאין הקימן משביע את הארץ ואין הדור מתמלא... מלאו חובתכם בשלימות, עזרו ותמכו פי שבע מכפי יכולתכם כי מחויבים אפילו לילך ולחזור על הפתחים לטובת האומללים האלו.

אעפ"י שאין ראיה לדבר אבל זכר לדבר מצאנו בשתי מקומות בגון זה שמחויב האדם לפזר כל הוננו ואפי' לחזור על הפתחים, האחד בביבד אב ואם הדין שמחויב הבן לחזור על הפתחים לבבד הוריו בראוי כמבואר ברמב"ם פ"ח מהל' ממרים ובי"ד סי' ר"מ, והשני מצאנו בנר חנוכה דמחויב לחזור על הפתחים שיופיל להדליק נ"ח משום פרסומי ניסא כמבואר באו"ח סי' תרע"א דאפי' עני המתפרנס מן הצדקה שואל או מוכר כסותו ולוקח שמן להדליק, וכן הדין בדי' פרסומי והמהר"ם שיק (האר"ח תש"ו ש"א) ביאר הענין המעמם שיהי בביבד אב הוא משום חברת טובה לאביו שגדלו וחנכו ע"כ מחויב אפי' לחזור על הפתחים לשלם החוב לאביו וכן פרסים הגם הוא ג"כ משום חברת טובה להשי"ת שעשה עמו נס פ' ונפלאות, ע"כ צריך גם לחזור על הפתחים לפרסם הגם והישיעה ולא אמרוין חישב לעישות ונאנס דרי' הוא כאלו עשאה כי בזה לא די מחשבתו הטוב כלבד רק צריך לקיים טעם בפועל משום פריעת חוב ובשביל חברת טובה לדי' על חסדיו הגדולים ורחמי המרובים.

ועל אחת כמה וכמה טובה כפולה ומכופלת למקום עלינו במדינה זו אשר

אשר פה ב"ה חנה לא ינום ולא יש' השימר שארית ישראל ע"פ בודאי וברון
שמואל החיוב משני הצדדים אפי' לחזור על הפתחים לשלם כגמולו אשר נמל
ד' לנו על כל הטוב והחסד אשר עשה להצילנו מבח' כל אויב ואורב מיעבית
ומשחית, וזה הוא מצד חברת טובה ועוד חיוב על כל איש להכריז ולפרסם
הנסים והנפלאות שעשה לו הבית"ש, וכבד את ד' בחונך לתת שבת והודאה
לאב הרחמים ולפרסם נפלאותיו המרובים.

ומצינו בפ' שופטים, כי ימצא חלל נפל בשדה לא נודע מי הכהו ויצאו
זקנין ושפטי' ומדרו אל הערים אשר סביבות החלל וכל זקני העיר ההוא
הקרובים אל החלל ירחצו את ידיהם על העגלה הערופה בנחל וענו ואמרו
ידינו לא שפכו את הדם הזה ועינינו לא ראו כפר לעמך ישראל אשר פדית ד'
ואל תתן דם נקי בקרב עמך ישראל. פשט הדברים כי עפי' רוב יש לתלות
שאחד מבני עיר הקרובה לחלל הרגוהו ע"כ עליהם להביא קרבן עגלה ערופה
לכפרה אמנם לפעמים יוכל להיות שהרוצח הוא בן עיר אחרת ונהרג במקום
אחר וכדי שלא יתודע הדבר ולבסורת החשד לקח והוביל את הנהרג והניחו
סמוך לעיר זה שנמצא שם, אי"כ למח עליהם להביא קרבן כפרה?

אך הענין דבין שהנהרג נמצא בסביבות עיר זה, בודאי סיבבו בן
המסבב כל הסיבות מפני שבודאי הי' רעה נגד פניהם ח"ו אוהה גזירה של הרגה
על אנשי העיר הזאת ועי"ד זה הנרצח נפטרו הם מעונש הגזירה ויצא כופר
נפש תחת נפש ועי' הנרצח הזה התכפרה הגזירה שהי' נגזר עליהם והתבטל
העונש ע"כ עליהם להביא קרבן עגלה ערופה שעי"ז יתכפרו וא"כ אחב"י בני
מדינה זו הקרובים אל החלל אל מדינות שבאו עליהם הצרות והפורעניות של
שמד וכליה ר"ל, ע"כ עיניכם לנוכח יביטו כאלו כל זה הי' ח"ו נגזר עליכם לעי'
ואלו הקדושים אשר בארץ הקרובה המה נקרבו לכפרה וכופר חייכם, ועל ידם
יכופר לכם ותתבטלו מעליכם כל גזרות קשית ורעות ותנצלו מכל עושים
ומכל פגיעות רעות וגזירות שונות אי"כ מצד חברת טובה מהיובים אנחנו
לבזבו כל הון ועושר לעמוד לימין הפלישים והיתומים האומללים שנשארו כאניה
בלב ים, והגם שמשתדלים להיות בעזרתם אבל מזה עוד לא יצאתם ידי חובתכם
לעומתם כי מחויבים אפילו לחזור על הפתחים לתמוך את המשפחה
של

של הקדושים שנפלו בחרב. והם ליה לזרעא דאברהם אבינו שעמדו בנסיונות קשים וסבגו רבות. ח"ו יסבלו עיד-רעב וצמא לחץ ודחק רק יש לדאוג בעבורם להטיב מצבם וכל איש ואיש יתן את ידו ויושיט את כפו ביד רחבה ומלאה ויעזרו זה לזה לבלתי תחטאו שלא להחמיץ את השעה ולבל להתאחר שלא יצטרכו זה לזה לומר ויאמר איש אל אחיו אבל אשמים אנחנו על אחינו אשר ראינו בצרת נפשו ולא שמענו אליו בהתחננו אלינו — ובכן צריך להשתדל לפדותם יותר מבדי דמיהם כי אותם הולכי מדבריות ויערות הם בסכנה בכל הגע ורגע ואין לאחר אפי' כהרף עין כי השמן מקמרג בשעת הסכנה והחיוב להיות זרין בעסק הצלת נפשות (עי' סנהדרין ע"ג ילקח מקרא דלא תעמוד על דם רעך) דחייב להציל את חבירו בנפשו ובממונו ועי' ב"ב דף ח' דבפדיון שבוים יש משום לא תעמוד על דם רעך וגם משום לא תרדה בו בפרך וכ"כ הרמב"ם בפפר המצות עיי"ש).

ובמו בן מוטל החוב הזה עלינו מצד פרסומא ניסא שדחויב ג"כ אפי' לחזור על הפתחים כי כל אשר מוח בקדקדו יבין וישכיל הנסים המרובים והנפלאות הגדולות שנעשו עמו בשנות המלחמה זו ועלינו לשבח לאדון הכל לתת גדולה ליוצר בראשית שלא עשינו בארץ הזאת כבנוי הארצית הסביבות שעשו בלה בבית ישראל ר"ל ולא שם חלקנו עמהם וגורלנו לא ה' כמותם וניצלנו בעזרת עד ברה ובה יעזור ה' גם להלאה להנצל מכל צער וצוקה ונחיש לנו פדות וישע — ע"כ עלינו לפרסם הנס עי"ד שנעשה יותר מבפיהלתנו לטובת שארית הפליטה ובוזה נכיר טובה לאדון הנפלאות על העבר ועל העתיד כי אנו בטוחים כל כך בישועת ד' כהרף עין שהוא אצלנו כאלו כבר הגיע הישועה וישראל מאמינים בני מאמינים משימים לנגד עיניהם כאלו הנס כבר נעשה (ועי' מאמרם ז"ל עתידין צדיקים לומר שירה על העתיד לבא ופי' בשלה"ק שכל כך יחיו חוקים באמונתם ובבטחונם בגאולה שתהי' בעיניהם כאלו כבר היתה הגאולה ויאמרו שירה מקודם על העתיד לבא אף שאין דרך לומר שיר והלל רק כשכבר נשלמה הישועה) — ושירה חדשה שבחו גאולים אף על הישועה העתיד לבא ובוזה תתקיים שצור ישראל יבא בעזרת ישראל ויפדה לעמו בית ישראל ויולכנו קוממיות לארץ ישראל.

ומספרים כי רבינו הקדוש שר שלום מבעלז' י"ע שאל בחלום את רבינו
הקדוש בעל נועם אלימלך ז"ע ביאור הפסוק בס' בשלח מה תצעק אלי דבר
אל בני יימעי דיפלא מה זו שאלה מה תצעק אלי הלא אז הו' ישראל צדקה
גדולה הים לפניהם, ומצרים לאחריהם ונחשים ועקרבנים מכל הצדדים א"י
מה הי' לו למשה רבינו מנהיג ישראל לעשות אם לא רק לצעוק אל ר' שיעזר
להם וגם קשה להבין הלא עדיין לא נקרע הים ואיך הי' יכול לומר להם
שיסעו, השיבו הרבי אלימלך ז"ע עפ"י מעשה (הובא בס' אם הבנים שמחה
דף רל"ט בשם תפארת יונתן פ' לך) למלך גדול הי' ברת יחידה מושלמת בכל
המעלות כראוי לבת מלך, ובנות המדינה קנו בה וארבו לנששה יחיד כאשר
התגדלה ונשאה לאיש, ובמלאת הימים ימי הדיונה ותקש בלדתה והרופאים
התייאשו ממנה כי היתה מסוכנת ביסורים נוראים של חבלי לידה, בא חכם
א' ואמר שהוא יוכל ליתן לה תרופה שתוליד בשלום בלי מכשול, ופקד
שיוציאו כל איש מעליה שלא יראה ולא מצא שום ילד בלעדם בתורה
שמה רק הוא ואביה המלך, ואז כאשר היו שניהם יחדיו בקש החכם שהמלך
יצא ויכריז שלבתו נולד חולד למז' ויצוה לפרסם הבשר' תומ' בכל
העיר ויעבירו הקול בכל המדינה, המלך תמה למה מבקש להקדים לפרסם
הדבר בטרם הולידה, אבל החכם צוה שיתיש וימהר למלאות בקשתו ואז מיד
יעברו החבלים ותוליד בקרוב ובניקל, ומה לא יעשה האב לשיבת בתו ההודיה
יצא והכריז שבתו המליטה בשעטומי' ופקד המלך פקודים לפרסם בכל
מדינות מלכותו ומיד התהפכו החבלים בנעימים לצדלה והולידה בן, והי' שמחה
גדולה להמלך שעלתה תרופה ומרפא לבתו, וש' לבן הנולד לה ושאל להחכם
פתר דבר שביקש להקדים פרסם הבשר' נטרם שהגיעתה, וענה החכם כי
לבת המלך ישנם הרבה אויבים, ונשים מכשפות עשו בלחשים כל מיני כשפים
לעצור יציאת חולד ולגרום לה יסורים שתמות בלדתה, ע"כ צוה להכריז שבבר
יצא חולד בריא ושלם, ומכיון שנתפרסם שבבר הולידה תתיאשנה המכשפות
ותחללו מלעשות כשפים נגדה, וכאשר פתר החכם כן הי' באמת, וכן הי' גם
במצרים שהיתה מלאה הרמזים ומכשפים שהתאמצו להפריע את יציאת
ישראל ממצרים, והיו אחזקל למה נקרא שמם בשפים שמכחישים וממלאים של
מעלה

למעלה וע"כ נתעכבה הישועה בלבא והיו מזה דלא היו הרבה משגיגים ומקמריגים שקמרגו על ישראל שאינם ראויים להגאל ע"כ כאשר צעק משה רבנו לפני הש"ת אמר לו ה' מה תצעק הלא : דרבה על ידי צעקתם ידנו המקמריגים שעוד לא נגמר הצלת ישראל ועדיין לא נצח למעלה שר של ישראל וקמרגו עוד על כן טוב שישתוק ולא יצעק עוד רק ידבר אל בני יסעו כאלו כבר היה העיבור למישור וכאלו כבר קפא תהומות ונתובשו מים אדירים ניתן בים דרך ולמים עזים נתבה וכשיראו דמקמריגים כך שמישה רבנו צוה ליסע ולילך לתוך הים ידונו שבבר נגמר למעלה וגבר ישראל שיבא הגם של קריעת ים סף ואז יניחו מלקמרג ויתבטלו מיד כל הכשפים והאפשינים ובמאחז לא נאלו ישראל אלא בז ות האמונה שהאמינו ישראל עוד מרפ נולד הגם עוד מקדם שהגיע הישועה וע"כ זכו לגאולה עד כאן תשובת רבינו נועם אלומלך שהשיב בחזון לילה לרבינו שר שלום מבבלוא הי"ע וכמו בן הוא מצב ישראל עתה שהגיענו עד למשבר וכה לילדה א מחמת המקמריגים שעומדים עלינו מכל הצדדים לעכב את הגאולה ע"כ ה צו לנו לדבר אל בני יסעו שיסוחו דעתם מהגלות כאלו כבר רתמו כל הצרות והגאל הזה הוא עומד אחר בתלנו והגאולה ממשמשת ובאה וכאלו כבר הגיע הישועה ואז יתבטלו כל דמקמריגים ותבא הגאולה באמת.

וזה הוא הדבר הלכה שהנינו אומר לכם את הפסק הלכה זו אני אומר לכם לעת שאנו מתפצרים זה מזה בשם אחי הגה"ק מרן שליט"א והי' די עמו ויעל ודי עמו מלמד שהלכה כמותו ואחי הגה"ק שליט"א באמרו פסק דהלכה שהחוב לבנו יותר מחומש ולפדות יותר מכדי דמיון פים ואמר שאינו אומר זאת מדרבי הפירות ולא לצאת ידי רצת שמים רק בכח התורה הלכה פסוקה ובקבני קדשו אלה והני מקיים בכם דברי חז"ל אל פסוק אדם מחפרו אלא מתוך דבר הלכה ואתם גם אתם תקיימו סיפא דהלכה שמתוך כך זכרה ואשנה ואשליש שאלתי ובקשתי וברו היטב את דהלכה הזאת להלכה ולמעשה... עוד דבר בפי מה שהנינו רוצה להעיר לבכם ולהאיר עיניכם על אודות אישר שמעתי דכבת רבים אשר פחדו פחד חיל ורעדה יאהזון יאמרו הנה קשה להם פרידתני אבל ביותר הואנים על העתיד כאמ'ם

באמרם שאולי ח"ו אינו סכנה מרחפת על מדינה זו יאחי הצדיק הרור
 שליט"א רואה את הנולד ע"כ הוא הולך הלוך ונסוע לא"י כי שם צוה
 ה' את הברכה ונתתי שלום בארץ והוא הולך למקום שלום ומנוחה
 ואותנו ח"ו עזב לאנחה מה יהי באחריתנו מי יגן עלינו מי יציל
 אוזנו מי יעזיר בעדנו ומי ישתדל בעבורינו? ע"כ מוטל עלי החוב
 להודיע לכם ידידים יקרים חכמי אונגארן את קושט דבר אמת כי
 מי שהוא קרוב ועומד בסביבת אחי הגדול מרבן שמו שליט"א יודע
 בודאי שלא במנוסה הולך ולא בהפזון רץ ונמהר כאלו רוצה לגוסס
 ולנסוע מכאן רק שאיפתו ותשוקתו לעלות לאה"ק המקודשת בע"ש
 קדושות ויודע אני שזה זמן כביר הוא משתוקק מאד לא"י וכל אדיר
 חפצו ונפשו הטהורה שוקקת לעלות לעיר דה' שמה לעורר רהמים
 ורצון על הכלל כלו שלא יוסיף לדאבה עוד ויהי המתנה הנשאר
 לפלטה ויקיים במהרה כל קרני רשעים אנדע תרממנה קרנות צדיק.
 וזה נרמז בפסוק (ב' יח) וירא מנוחה כי טוב ואת הארץ
 כי נעמה ויט שכמו לסבול ויהי למס עובד פירש"י ויהי לכל אחיו
 לישראל למס עובד לפסוק להם הוראות של תורה והוא פלא מה
 רצה לפרש כזה? אמנם נראה הכונה וירא מנוחה שהצדיק רואה
 שיתשרה פה לתושבי מדינה זאת מנוחה ושלום כי טוב שהצדיק
 רואה כי טוב וכל טוב ואך טוב וחסד ירדוק וישוג את אחב"י בני
 מדינה זו ואת הארץ זאת אשר אוה למושב לו לעלות לארץ היא
 מטעם כי נעמה מהמת כי שם שורה נעם העליון וארץ זבת חלב
 ודבש היא נחמד נעים ומתק ברהניות ובנשמויות ועוד בביתו בימי
 קדם דיבר מנסיעתו לאה"ק שאיפתו היתה ערה בלבבו לעלות לא"י
 ומים רבים לא יכלו לכבות את האהבה אהבתו ותשוקתו לא"י.
 וזה לכם לאות כי הנסיעה של רבינו שליט"א אינה בשביל להשיג
 רוחה למצא מנוחה ולהטיב מעמדו ומצבו שהרי אחז"ל (ברכות ה')
 א"י נקנת ביסורים ובודאי הכונה על קדושת א"י דאלו על
 גשמויות הארץ לאכל מפריה ולשבע משובה למה יהא נקנת ביסורים
 יותר

יותר משאר ארצות, ולכן שאפשר לנסוע לארצות הברית או לשאר
מדינות הים בלי יסורים, למה נגרע לבלתי ללכת לארצנו בשלום
ובמישור בלי יסורים, ובטח כונתם שא"א לזכות לקדושת הארץ
בלעדי יסורים כשם שא"א להגיע לתורה ולעוה"ב רק ע"י יסורים.
ובכן רבות צרות צרורות אשר שבעה נפשו המהורה עד אשר בא עד
הלום להיות זוכה לעלות לא"י לראות בנועם זיו העליון, והיסורים יוכיחו שזאת
היא מבקש לחיות בנועם ד' ולבקש בהיכלו ובזאת יבא מן שלימ"א אל הקודש
לראות בנועם עליון להעתיק שמה בעדנו לישועה ולגאולה קרובה לבא וזהו
זאת הארץ כי נעמה הנסיעה לא"י הוא בשביל נעימה קדושה אשר בה והארא"י
ויש שכמו לסבול יסורי העליה, ויהי למס עובד שיהי השליה לכל אחב"י לפסוק
להם הוראות של תורה כי עת להננה כי בא מועד לגאולה שלימה כי א"י הוא
מקום המובשר להוראה כמש"כ ב"פ שפטים וקמת ועלית אל המקום אשר יבחר
ד"א בן ודר"ל מלמד שהמקום גורם ואח"ל למה נקרא שמו הר המוריה שמשם
יצאה הוראה לעולם כי מציון תצא תורה ודבר ד' מירושלים, ובכן הרי שם
באח"ק ערוך בחו של הצדיק להורות עפ"י הלכה שהקב"ה יושע אותנו מיד
ולאחר בתשועת עולמים ובמאח"ל (ע"י מוע"ק מ"ז) צדיק גוזר והקב"ה מקיים
ולזה ההלכה הארץ המקודש מכל ארצות גורם ומסוגל שהקב"ה יעשה רצון
צדיק, וגם אין בית דין סמוכין רק בא"י מי יתן מציון ישועת ישראל.
מ"ס שפתי אכלה הנני מביע תודתי וברכתי לאחב"י תושבי מדינה זו
היו על כל הטוב והחסד אשר גמלו אתנו בקיום מצות הכנסת אורחים בכל
בוחם ומאודם, ובפרט ליושבי עיר הזאת אשר חבה ויתרה נודעת להם בקיום
ואהבתם את הגר ומצינו (ב"פ וירא) באברהם אבינו שהי' שלם במדת החסד
ויחיד בדורו בהכנסת אורחים, וכשבאו אליו המלאכים אמר ואקחה פת לחם
וסעדו לבכם ואחר תעבורו ויפלא מאד וכי זה הוא דרך של הכנסת אורחים
לומר שאחר אכלם ילכו לדרכם, הלא אדרבה מדרך אהבה וחבה לבקש
האורחים שישארו עוד יום ויומים ופרשו בספרים דאברהם אבינו שהי' שלם
בקיום מצות הכנסת אורחים אחרי שידע והבין שהמלאכים אינם רוצים להתעכב
אצלו ע"כ אמר והבטיחם ואחר תעבורו היינו שלא יעכבם ולא ימנע אותם
מהלך

מדלוק לדרכם, וכמו כן קיימתם גם אתם בנו אחרי שידעתם רצון צדיק לעלות ולבוא לארדהיק לא מנעתם אותנו מדרכנו וגם בעד זה אביע לכם תודה ולכל אשר סייעו אותנו ועזרו לנו בהכנת הנסיעה לעלות לא"י ובכן אנרך אתכם אשר ישנו פה ואת אשר איננו פה להוות שמור ומשומר מכל צער ומכאוב וברך ד' חילכם ופועל ידכם תרצה ותתברכו בבני חיי ומוזנא רויחא ותצליחו בכל ענינים מעתה ועד עולם ותזכו לגאולה שלימה ולחרות עולם לחזות בנועם ד' ולבקר בהיכלו ולעלות לציון ברנה ובשמחת עולם עם כל מיני ישועות ונחמות, ושמעתי מאבא מארי הגה"ק זי"ע שאמר בביאור נוסח הקדיש לעילא מכל ברכתא ושירתא תשבחתא ונחמתא דאמירן בעלמא, והוא פלא דבשלמא לעילא מכל ברכתא ושירתא ותשבחתא שפיר מובן שהש"ת אשר הוא בלתי גבול ותכלית מה יוכל אנוש לברכו ולשבחו הלא שבחו הוא בלי גבול, אבל מה שאומרים שהוא לעילא מכל נחמתא צריך ביאור איזה מין שבח היא? ואמר דלפעמים יש לאדם צער ומכאוב גדול כל כך מר שאין בבה האנושי לנחם אותו, אולם הרי הקב"ה הוא כל יכול, וגם באבלות וצער ושבר גדול ונורא כזה אשר מן הנמנע לאנשים לנחמו את זה הבוית"ש לבדו יכול לנחם ונחמו נחמו עמי ואמר ד' אלקיכם, וזהו שלעילא הוא מכל נחמתא מה שאין ביכולת שום אדם לנחם את זאת ויכל רק הקב"ה לנחם ולרפא את שכרינו ולחבש את עצבותינו ולהפוך הכל מינון לשמחה מאפילה לאורה מצרה לרווחה ומשיעבוד לגאולה ויקיים בנו הבוית"ש הישועות והנחמות הניבאות במהרה במהרה בימינו בקרוב.

ובברכת זייטס געזונד! סיים דרשתו הנפלאה והניח
רושם אדיר וחזק בלב כל שומעיו, ועתידתנו
שנוכה כלנו להסתופף בצל קדושתם, לחזות
בנועם ה' לבקר בהיכלם, ישיבו בנים לגבולם
ונזכרה במהרה לקייבון נדתי ישראל
ולתראות עמם בארץ ישראל הבנויה

דרך קדושים

רבינו הקדוש מבעלזא שליט"א הגיע למדינתנו ביום פסח שני
תש"ג ושבת בעיר אונגוואר וכל"ג בעומר הגיע לעיר הכירה
בדאפעכט ושהה פה עד יום כ"ו ואז בא שבת תש"ד שאז
עלה לארצנו הקדושה ולפני עלותו לא"י הי' על אסיפה של
אלופי העדה הראשי הקהילה שהתאספו בבית העסק מזה
ר"ה היום ראש השנה נ"ו על אודות עזרת הגולים.

ורבינו הגדול שליט"א הפריז פסקדין להלכה למעשה
שאעפ"י שבכל שנים כתקנם צריך להפריש מעשר מחנו ילדינו
לצדקה ואפי' בשהאדם מכובד אחול שהמכובד אל יכובד יותר
מחומש ובפריון שבויים אחול אין פודים את השבויים יותר
מכדי דמיהם, זה הי' רק בשחי איזה צרה פרטית אבל עתה היא
עת צרה ליעקב, שהשבויים הם בסכנת נפשות בכל רגע ורגע, ע"כ
בשעת סכנה כזו מחויב כל אדם לפזר אפילו כל חנו ורמושו
להציל נפשות ולמלט משפחות, וכל אשר לי יתן האדם בעד נפשו
כן צריך לפזר גם בעד כל נפש מישראל, אם יתן איש את כל חנו
ביתו ג"כ לא יצא עדיין ידי חובתו, רק מחויב להשתדל בגופו
ובממונו במסנ"פ להצילם מסכנת כליון המרחפת על פניהם בכל
רגע, לכן הושו ומחרו לעזרתם הרבו חיל גדול לעזרת העם,
ובזכות זה תנצלו מכל פגעים רעים וגזירות קשות ותתברכו ממקור
הברכות, ברוך פודה ומציל.

הפסק בארוכה ראה למעלה עמוד י"א.

רבי קדוש יצא מפי קדוש הקדשים ואין הנאונים שר התורה מנורה ומורה
אספקלריא המאירה מין אדרין משיח ד' שליטא מבעלוא אשר אמרם סרם
עלותו לארצנו הקדושה הנביא בשבת פ' שמות תשיר בשבת האחרון ששבת
פה עיר הבירה בודאפעסט יצו

ואלה שמות בניי הבאם מצרימה את יעקב איש וביתו באו וציב כפל הלשונות
ופירש עפ"מ שאחז"ל בחולין פ' גיד הנשה עה"פ ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה
ויפגע במקום וכו' כי מטא לחרן אמר אפשר שעברתי על מקים שהתפללו בו אבותי
ולא התפללתי בו יהב דעת' למיהדר וקפצה לו הארץ שנעקר ההר המוריה ובא
עד בית אל וזה ויפגע במקום עכ"פ מבואר דאף שגם אברהם ויצחק התפללו במקום
המקדש מ"מ הם התפללו בו כשהי' במקומו אבל יעקב אבינו התפלל בו בעת שנעקר
ממקומו וזה מורה על קדושת המקדש שלא במקומו ומעשה אבות סימן לבנים שיש
להם להמשיך קדושת המקדש גם בארץ לא להם ובכח זה השתמשו גם השבטים
הקדושים כשירדו למצרים את יעקב שבאו בכחו של יעקב להמשיך קדושת המקדש
לא במקומו איש וביתו באו שהביאו אתם עמם את בית ואוצר הקדושה שהי'
לכל אחד ואחד בארץ הקדושה כשבאו הביאו אתם והמשיכו את הקדושה לשם.

בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את הא' על ההר הזה ופירש' שזה הי'
תשובה על ששאל משה רבינו מה זכות יש לישראל שיצאו ממצרים וע"ז היונה
התשובה דבר גדול יש לי על הוצאה זו שהרי עתידים לקבל התורה על ההר הזה
ואמר מרן הגה"ק מבעלזא שליט"א דיפלא על משה רבינו מהימנא שמסר נפשו על
ישראל ואין דרש נחקר על זכותים הלא אדרבה עליו הי' לעורר רחמים שיחוננם
ה' לגאלם אעפ"י שאינם ראויים ונראה שלכן דייק רש"י בלשונו ופירש על הפסוק
וכי אוציא את בניי מה זכו ישראל שיעשה להם גם ואוציאם ממצרים והיינו דמשה
רבינו רצה ג"כ שיושעו בישועה שלימה אך סבר שיהיה בדרך הטבע אולם ישועה בנסים
ונפלאות ממצרים ועל הים ע"ז שאל מה זכות יש להם שיושעו עם כל הנסים וכל
הנפלאות וע"ז הי' התשובה שהוא בזכות התורה שעתידים לקבל.

ולאורה צ"ב תעבדון את הא' על ההר הזה והלא הי' אוהרה דגבל את ההר
וקדשתו ואין אמר השי"ת תעבדו על ההר הזה ואמר מרן אבא זי"ע עפ"מ שאכתא
במד"ר יתרו דהר ומיריה נעקר ממקומו ובא לו על הר סיני ועל שניהם יתרו נתן
התורה ומבואר בילקוט ראובני דזה הי' כדי שקבלת התורה יהיה עם כל הקדושות

נמצא דאצל מתן תורה הי' גם המקום המקדש שהוא מקום העבודה, וזה נרמז בפסוק תעבדון את הא' על ההר הזה, היינו עבודת ביהמ"ק שהי' בהוציאך את העם ממצרים תעבדון על ההר הזה.

והנה המנהג אצלנו לומר קודם קבלת שבת מהנוסח של רבון כל העולמים שאצל פזמון שלום עליכם, וברוכים הם מלאכיך הקדושים וכו' עד אמן סלה, ודייק מרן אבי זי"ע במה שאומרים שתרחנו עוד בגלותי לגאלנו, דאלו מלות עוד בגלותי צ"ב, והי' די אם הי' אומר שתרחנו עוד לגאלנו, או הול"ל שתרחנו בגלותי לגאלנו, או שתרחנו לגאלנו, ודיבר בקדשו מרן אבי זי"ע שהבקשה הוא שהקב"ה יברחמנו יופיע וישפיע מהנסים והנפלאות שיהיו בעת הקץ בעודנו בגלותנו, וזהו שתרחנו עוד בגלותי לגאלנו דהיינו שיעזור עוד בגלות מאותם הנסים והנפלאות של הגאולה שעתידיים לבא, ואנחנו צריכים להיות נושעים בתשועה עוד טרם תבוא הגאולה אשר אנו מצפים ומחכים עליה עם כל הנסים והנפלאות, וכן הי' במצרים שהשי"ת עזר להם בנסים ונפלאות בעודם בגלותם במצרים, כי ברחמיו השפיע מהנסים שהיו מעותדים לבוא בעת היציאה ואצל הים, והושיעם בנסים הללו עוד במצרים, ממש על דרך שנעקר הר המוריה ובא לו לסיני ממקום למקום, כמו כן עשה העושה נפלאות ית"ש שהביא חלק מהנסים עוד טרם זמנם, וידוע דבגלות מצרים הי' נכלל כל הגליות ובגאולת מצרים הי' נכלל כל הגאולות, ולכן היות שבתפ"ש שבפרשת השבוע שקראנו התחלה להתנוצץ גאולת מצרים כן התנוצץ גם הגאולה העתידה המקווה לנו עם כל הנסים וכל הנפלאות וגושע לעין כל אמן.

בהפטרת שמות. הבאים ישרש יעקב ופרח ישראל ומלאו פני תבל תנובה (ישעי' כ"ז) ואמר הנה צ' ביבלגוריי שליט"א בשם אביו זי"ע דלכאורה צ"ב דהא ברש"י פ' קרח ויוצא פרח ויציץ ציץ פירש ציץ הוא החנטת הפרי כשהפרח נופל, נמצא מקודם הוא פרח ואח"כ ציץ ולמה מקדים הקרא יציץ ופרח הלא בסדר הטבע יפרח מקודם ואח"כ יציץ, ופירש דזה הי' כחו של יעקב אבינו להמשיך קדושת המקדש למקום אשר הי' שם, ובכח זה באו מצרימה והמשיכו לשם קדושת הארץ, נמצא דאף שהי' בריחוק מקום מארץ הקדושה, אעפ"כ המשיך יעקב אבינו קדושת הארץ למקום אשר הי' שם במצרים, וזה הבאים ישרש יעקב שבאו עם שורש וקדושת יעקב אבינו להמשיך קדושת הארץ למקום אשר הי' שם, יציץ ופרח ישראל, דהיינו אף שכבר עבר הפרח כיון שהי' ציץ, והוא משל על קדושת הארץ דכבר יצא ממנה, ואפ"ה ופרח ישראל ועוד הפרחת קדושת הארץ עמהם, ומלאו פני תבל תנובה, והיינו

ע"ד שפירש"י תהלים כ"ד לר' הארץ ומלואה חבל וישיב בה. הארץ הוא ארץ ישראל. תבל שאר ארצות ע"ש. והיינו ומלאו פני חבל תנובה שגם שאר הארצות התמלאו על ידם בתנובת הארץ בקדושת ארץ ישראל.

בפ' שמות. ומשה הי' רועה וגו' ובמדרש זה שאמר דכתוב יודיע דרכיו למשה חנון ורחום ד'. ואמר הגה"ק מבילנורי שליט"א דצריך להסביר ההמשך לפסוק שבפרשה. וכן גוף הפסוק צ"ב. הלא ב"ג מדות של רחמים הסדר הוא רחום וחנון. ולמה שינה דוד המלך ואמר מקודם חנון ואח"כ רחום. ואמר בהקדם מה שאמר אביו מרן ז"ע בביאור הפסוק חנון ד' וצדיק ואלקנו מרחם (תהלים קט"ז) הכוונה עפ"י שאמר מרן שר שלום מבעלזא ז"ע ועכ"ל. שבעת שרוצים לגזור איזה גזירה רעה על ישראל מודיעים אותו את רוע הגזירה ב"ג שנים מקודם. כדי שיתפלל על ביטול הגזירה. וביאר הדברים עפ"י ש"כ. הזוספת בריה דף י"ז דמדת רחום. הוא שלא בעת צרה בטרם תגיע הצרה. הוא מרחם שלא תבוא. אבל חנון הוא שחונן בעת הדחק לגאול הצועק. כדכתיב חנון יתן לקול ועקתך ע"ש. ורצון הבוית"ש הוא להטיב לישראל ע"כ הוא מודיע לצדיקים מקודם. והם מרגישים בצער שיכול לגרום הגזירה. ובכן הם מעוררים מדת חנון וע"ז הצרה התבטלה טרם ביאתה. וזה הי' הענין אצל משה רבינו שאמר לו הקב"ה אהי אשר אהי פרש"י אהי עמם בצרה זאת אשר אהי עמם בשעבוד שאר מלכויות אמר לפניו רבש"ע מה אני מזכיר לפניך צרה אחרת דיים בצרה זו והשיב לו הקב"ה כה תאמר לבניי אהי שלחני אליכם וצ"ב וכי ימלט אצל הקב"ה שינחם ממחשבתו והלא ה' המגיד מראשית אחרית. וכי לא ידע שדיה לצרה בשעתה. אך מתחלה רצה הקב"ה לזכות את ישראל וע"כ גילה סודו לנאמן ביתו משה רבינו שתבואנה עוד צרות ותלאות כדי שיתפלל גם עליהם. ותתעורר עליהם מדת חנון. ומשה רבינו לא הבין וסבר שרצון הבורא ב"ה שיגיד כן לישראל וע"ז השיב לו כה תאמר לבניי דלישראל לא יגלה מהגליות העתידות. וזה ש"כ חנון ד' וצדיק רצ"ל ע"ד הצדיק שיודע העתידות מתעורר מדת חנון. וזה גורם שאלקינו מרחם שהצרה התבטלה טרם ביאתה. והוא מדת רחום שהצרה לא תבא אפילו לחול. וזה הענין ומשה הי' רועה שהי' רע"א מהימנא וע"י שהי' רועה נאמן לעדתו ע"כ הודיע לו ה' התלאות העתידות כמבואר בפרשה כנ"ל. וע"ז נ"י המדרש ושה"כ ידוע דרכיו למשה דהיינו שהקב"ה מודיע זאת למשה מה שיעשה בעתיד ומחמת זה חנון ורחום ד' תתעוררה ע"ד הצדיק מדת חנון אשר כרוך בעקבה מדת רחום שהצרה

לא ת'וא כלל ולא תתחיל לחול ח'ו רק הצדיק מבטלה מעיקרה וזרת בחושך אור
לישרים חנון ורחום ה' והבן.

מִרְיָן הגה"ק ר' ישכר דוב זי"ע אמר בשם זקנו השר' שלום זי"ע שאמר שהוא
מקובל שבעת שיבא משיח צדקנו ויעשה לעצמו סנהדרין יהי' רוב הסנהדרין מחכמי
אונגארן ובנו הה"צ מבילגוריי שליט"א אמר שאביו זצוק"ל הי' רגיל להאנח בעת
שסיפר זאת, והי' נראה כאלו רומז באנחתו שמצטער וכי צרי' אין בגלעד הלא מדינת
פולין מלאה חכמים וס' פרים גדולי ישראל ולמה זה יתקרבו אלו בני אונגארן יותר
מאלו, ועתה בעוה"ר אשר ראינו מה שקרה לנו עם החורבנות הנוראות שנעשתה בבית
ישראל ר"ל מבינים אנו למפרע שהאנחה הלזה הי' רומז על ענין הנורא הזה, אשר
כל ראש לחלי וכל לבב דוי' ה' ירחם על שארית הפליטה, ולאובדים בארץ ירעף
מעל טל שמים טל של תחיה ונוכח לראות בתחיית עמנו ובנין ארצנו בנוי ומשוכלל,
בכליל תפארת, וישונו שופטינו כבראשונה ויועצינו כבתחלה, ויסיר מאתנו כל יגון
ואנחה, ונעלה לציון ברנה ובשמחת עולם.

מִרְיָן הגה"ק מבעלזא שליט"א אמר שנסיעתו לארץ הקדושה הוא על דעת לחזור,
ופירש אחי' הה"צ מבילגוריי שליט"א דטעמו בזה בשלש פנים.

ראשית מחמת שאנו רוצה להפקיע אז עצמו מיו"ט שני של גלויות ע"כ אמר
שעוד דעתו לחזור, כדי שיקיים גם בארץ ישראל יו"ט שני ויחזיק בקדושת המועד
כמקודם. שנית שרנצה להיות בהתחברות עם אנשי שלומנו אשר עדיין בגולה ונפשו
קשורה בנפשו וחפץ להתראות עמהם. לשבת בבית ה' שלישית כי מקובל מפי זקינו
מִרְיָן השר' שלום מבעלזא זי"ע שבעת שיהי' קיבוץ נוח ישראל ויוליכו את כל ישראל
לארץ ישראל ולירושלים, אז יבואו לנגדם אנשי ירושלים ויושביו ארץ ישראל ילכו
לקראתם לחוץ לארץ עד לבגל לקבל פניהם ויוליכו אותם לארץ ישראל וע"כ כאשר
תהיה הגאולה שלימה אשר אנו מקוים ומצפים עליה, אז דעתו לחזור עם שאר בני
א"י לקבל פני הגולה הבאים בקיבוץ כל הנדחים במהרה במהרה בקרוב.

התנצחות העוה"ר

הנה מבואר בילקוט פ' ותר' סי' רפ"ו דדיבור של הקב"ה הי' לפי כחו של
כא' א, וכן המן שהי' יורד לישראל כל אחד ואחד הי' טועמו לפי כחו, התינוקת יפי
כחן, הבחורים לפי כחן והזקנים לפי כחן וכו' מה אם המן כל אור"א הי' טועם לפי
כחו הדיבור על אחת כמה וכמה ע"ש וכן הוא בדברי צדיקים אשר פותחים את פיהם
בקדושה ובטהרה ועכ"נ מדברת מתוך גרונו, ע"כ השומעים מבינים כל אחד ואחד
לפי כחו והשגתו, ובכן העליתי הדברים כפי מה ששמעתי והבנתי ודברים שיצאו
מפי קדושי ישראל, ואם שגיתי יתלו החסרון במיעוט השגתי, כי יתן והי' כל עם ה'
נביאים ותמ' אה הארץ דעה ונוכח לביאת המשיח ולקיבוץ נוח ישראל במהרה.

מכאן מודעה רבה לאורייתא.

בקרוב הימים יופיע חוברת השניה של הדרך אשר
יכלול בקרבו דרשת-פרידה של הרב הגה"צ חכם הכולל
האדמו"ר ממונקאטש שליט"א שדרש בביהכ"נ הגדולה
דקה"י בודאפעשט יצ"ו בשבת שלפני עלותו לארץ ישראל,
וכן מאמרים ומכתבים מרבנים ולומדים בענינים העומדים על
הפרק בחיי עם ישראל בארץ ובגולה.

המחברים ישלחו ספריהם ויבואו פרסומם בחוברות
הנאות במדור הבקורת והמודעות.

ספרי אדמו"ר הגה"צ בעהמ"ח שלחן העזר ג"ח בנמצא
אצלי במספר מצומצם, וכן ספרי אדמו"ר שר התורה
הגאון"י משאמלוי.

מי האיש החפץ חיים אודות ימים לראות טוב יפנה אל המערכת
בענין הדפסת ספרים נפלאים וכתב-יד מובחרים הראויים להוציאם.

עומד מוכן להדפסה פירוש נפלא על סדר המעמדות, אשר מצוה
רבה ותועלת גדולה להדפיסו וגם מוכן בידי להדפסה פ' אוצר הרמב"ם
הוא ספר תולדות האדם הגדול וקורות ימי חייו. וכל אשר נמצא בידו
איזה פירוש על מעמדות או ספר על אודות קורות חיי הרמב"ם יודיע
נא להמערכת, וכן כל מ"מ בכל ספרים חדשים גם ישנים.

Főf.

Leborovics Géza
főbbi urnak
Könyve

HADERECH

I. RÉSZ- II. KIADÁS

Megrendelhető a kiadónál:

LEBOVICS ARON rabbi

BUDAPEST

Dob - ucca 14. fsz. 20.

Feladó kiadó: Lebovics Áron

Eisler-nyomda, Budapest, Klauzál-tér 16.